

2021-05-27
S2021/04605 (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att utveckla ett mer samordnat arbete om cancerscreening

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla ett mer samordnat nationellt arbete kring screening inom cancerområdet för att åstadkomma en mer jämlik och effektiv cancerscreening. Socialstyrelsen ska i samverkan med Regionala cancercentrum i samverkan (RCC):

- Etablera en samordning som kan bidra till implementering av cancerscreeningen på nationell nivå. I det ingår bland annat att skapa en samverkan mellan screeningprogrammen för att möjliggöra ett ökat kunskaps- och erfarenhetsutbyte avseende exempelvis deltagarfrekvens.
- Utveckla uppföljningen och utvärderingen av befintliga screeningprogram för cancer. Myndigheten ska bland annat ta fram en sammanställning över vilka datakällor som används för att följa upp deltagande i cancerscreeningen samt täckningsgraden nationellt och regionalt. Myndigheten ska också bedöma om det saknas datakällor för att bedriva uppföljning av viss typ av cancerscreening.
- Analysera och beskriva hur Storbritanniens satsning på tidig detektion av cancer med hjälp av flytande biopsier skulle kunna implementeras i Sverige.
- Följa regionernas åtgärder för att utrota livmoderhalscancer.

Socialstyrelsen får för uppdragets genomförande under 2021 använda högst 1 300 000 kronor. Medlen ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagspost 16 Åtgärder för en bättre cancervård. Medlen utbetalas till Socialstyrelsen engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast

den 1 december 2021. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2022. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning lämnas till Kammarkollegiet.

Uppdraget ska delredovisas muntligen till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 december 2021 och slutredovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 juni 2022. Rekvisition, återbetalning och redovisning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Ärendet

Socialstyrelsen har i uppdrag att bedöma och utvärdera nationella screeningprogram. I och med cancerstrategin som antogs 2009 fick Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram och tillämpa en nationell modell för bedömning av screeningprogram. Modellen bygger på femton bedömningskriterier som tagits fram av Världshälsoorganisationen (WHO), men som anpassats efter en svensk kontext. Modellen har använts för bedömning av en rad screeningprogram, bland annat screening för bröst-, livmoderhals- och tjock- och ändtarmscancer.

Cancerscreening kan vara en effektiv åtgärd för att upptäcka förstadier till cancer samt tidig cancer. Genom tidig upptäckt av cancer ökar ofta möjligheten för effektiv behandling. I Sverige och internationellt pågår forskning kring nya screeningmetoder för olika typer av cancer. För att nya rön snabbt ska etableras inom screeningprogrammen när vetenskaplig grund finns tillgänglig krävs ett nära samarbete mellan Socialstyrelsen och de utövande verksamheterna.

I Sverige har regionerna huvudansvar att organisera screeningverksamheten och beslutar om formen för denna. En nära dialog mellan regionerna, RCC och Socialstyrelsen kan bidra till ett stärkt arbete inom cancerscreening. En nära dialog kan också bidra till att förbättra förutsättningarna för ett snabbt införande av nya screeningprogram och uppdaterade rekommendationer när så bedöms vara lämpligt. Socialstyrelsen ska därför i samverkan med RCC ytterligare förstärka samverkan på området. Myndigheten kommer dock inte ansvara för frågor så som samordning av it-stöd, digitalisering, kvalitetsregister och kallelsemallar vilka fortsatt stöds av RCC. Frågor om utbildning av personal som arbetar med screening i verksamheterna kommer även fortsättningsvis hanteras främst av RCC.

I arbetet med uppdraget ska Socialstyrelsen beakta andra uppdrag och pågående arbeten av relevans, såsom uppdraget om utveckling av den statligt nationella samordningen och uppföljningen av cancervården (S2020/09801), överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om jämlik och effektiv cancervård med kortare väntetider 2021 (S2020/09782), tilläggsöverenskommelsen om en personcentrerad, tillgänglig och jämlik hälso- och sjukvård för graviditet, förlossning och eftervård (S2020/09782), uppdraget att betala ut medel för piloter inom precisionsmedicin (S2020/09800) samt uppdraget att analysera precisionsmedicinens påverkan på hälso- och sjukvården samt EU:s gemensamma cancerplan (S2020/04093).

På regeringens vägnar

Ardalan Shekarabi

Tilde Eriksson

Kopia till

Kammarkollegiet
Statens beredning för medicinsk och social utvärdering
Regionala cancercentrum Mellansverige
Regionala cancercentrum Norr
Regionala cancercentrum Stockholm Gotland
Regionala cancercentrum Syd
Regionala cancercentrum Sydöst
Regionala cancercentrum Väst
Regionala cancercentrum i Samverkan